

HANDLINGSPLAN

för att förebygga och bekämpa
mäns våld mot kvinnor
i Kronobergs län

2021–2026

Innehåll

Inledning	3
Nationell strategi som utgångspunkt	3
Den nationella strategins fyra målsättningar	4
Genomförande av den nationella strategin	4
Andra överenskommelser	4
Handlingsplanens syfte	5
Handlingsplanens målgrupper	5
Framtagande av handlingsplanen	5
Hur handlingsplanen kan användas	6
Hur vi uppfyller handlingsplanens delmål	6
Handlingsplanens delmål utifrån den nationella strategin	7
Handlingsplanens koppling till övriga jämställdhetsmål	9
Handlingsplanens koppling till Agenda 2030	11

Handlingsplan för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor
i Kronobergs län 2021–2026.

Produktion och layout: Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Maj 2021.

Har du frågor kontakta susanne.jansson@lansstyrelsen.se

Diarienummer: 2764-2021

Inledning

2017 gav regeringen länsstyrelserna i uppdrag att, utifrån den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, ta fram handlingsplaner för respektive län. I Kronoberg samlades relevanta aktörer vid ett flertal tillfällen för att genom dialog och workshop ta fram en handlingsplan för 2018–2020. Det här är den reviderade upplagan, som gäller till och med 2026.

Sedan 2017 kan vi se flera förbättringar i det systematiska arbetet mot mäns våld mot kvinnor i länet. De flesta kommuner har idag en eller flera uttalade samordnare anställda. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har intensifierats och fått större vikt i länet, mycket tack vare den gemensamma resurscentralsatsningen.

Nya målgrupper och fler myndigheter arbetar med frågan genom utbildning av personal, interna handlingsplaner och system för upptäckt av våld. I och med riktade uppdrag till både länsstyrelsen och regionen gällande kvinnofrid har gemensamma satsningar för länet genomförts. Två exempel är införandet av systematisk uppföljning våld (SUV) i två kommuner samt kartläggningar om prioriteringar, insatser och infriande av socialtjänstlagen i Kronobergs län.

Nationell strategi som utgångspunkt

Rätten att inte utsättas för mäns våld mot kvinnor är en fråga om demokrati, jämställdhet och grundläggande mänskliga rättigheter. Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är fortfarande ett omfattande samhällsproblem som orsakar stort fysiskt och psykiskt lidande för våldsutsatta kvinnor och män, flickor och pojkar. Våldet innebär även stora samhällskostnader för bland annat hälso- och sjukvården, rättsväsendet och det sociala välfärdssystemet.

I Regeringens skrivelse ”Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid” är det **sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra**. Kvinnor och män, pojkar och flickor, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

För att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet lanserade regeringen 2016 en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin är tioårig och började gälla 1 januari 2017.

I strategin lyfts särskilt två faktorer fram – vikten av förebyggande insatser och mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld. Men där betonas också frågor om starkare skydd för våldsutsatta kvinnor och barn, effektivare brottsbekämpning och förbättrade kunskaper, arbetssätt och metodutveckling. Den nationella strategin innehåller också insatser mot våld i samkönade relationer, arbete mot hedersrelaterat våld, prostitution och människohandel för sexuella ändamål och åtgärder för att motarbeta destruktiv maskulinitet.

Strategins målsättningar och utgångspunkter svarar mot grundligt utredda utmaningar i samhällets arbete. För att nå resultat i arbetet krävs effektivare samordning mellan samhällets olika delar. Länsstyrelsen i Kronobergs län ska arbeta regionalt för att göra strategin känd, öka samordningen och bidra med kunskap, metoder och stöd i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Den nationella strategins fyra målsättningar

Genomförande av den nationella strategin

Vid genomförandet av den nationella strategin bör berörda aktörer genomgående beakta

- att våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer
- att större uppmärksamhet behöver ägnas unga kvinnors och flickors utsatthet för våld
- att flera livssituationer och omständigheter kan innebära särskild sårbarhet
- ett funktionsperspektiv
- förekomst av hedersnormer bland närstående till våldsutsatta/våldsutövare
- barnets bästa och barnets rättigheter
- hbtq-personers rättigheter
- att samverkan och styrning på alla samhällsnivåer ska bidra till förbättrad samverkan i genomförandet av insatser för den enskilde på lokal nivå
- att berörda verksamheter bör vägledas av kunskap om effekten av olika insatser för enskilda individer och – när kunskap om effekterna av ett visst arbetssätt är begränsad – eftersträva att utveckla sådan kunskap genom uppföljning och utvärdering.

Andra överenskommelser

Utöver den nationella strategin finns en rad andra överenskommelser som är relevanta för området:

- FN:s deklaration om avskaffandet av våld mot kvinnor.
- FN:s konvention om barnets rättigheter.
- FN:s konvention om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor.
- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet.
- Agenda 2030.
- Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2014:14 (under revidering)
- Länsstyrelsens regionala jämställdhetsstrategi ”Ett jämställt Kronobergs län” (under revidering).

Handlingsplanens syfte

Länsstyrelsen i Kronobergs län ska i samverkan med länets kommuner, Region Kronoberg, myndigheter, det civila samhället och näringslivet utveckla sektorsövergripande regionala handlingsplaner med utgångspunkt i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Länsstyrelsen i Kronobergs läns handlingsplan syftar till att främja samverkan bland länets berörda aktörer och definiera gemensamma målsättningar för att förbättra insatser till enskilda barn och vuxna. Varje enskild aktör kan upprätta sin egen handlingsplan för att konkretisera den regionala handlingsplanens mål i sin egen verksamhet.

Handlingsplanens målgrupper

Primär målgrupp är länets kommuner, Region Kronoberg, myndigheter, det civila samhället och övriga aktörer i länet som arbetar inom verksamhetsområdena mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Sekundär målgrupp är (enligt den nationella strategins målgruppsdefinition) kvinnor och män, flickor och pojkar inklusive HBTQ-personer i Kronobergs län

- utsatta för sexualiserat våld, oberoende av relation till förövaren
- utsatta för våld i nära relation
- utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor
- utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- som riskerar eller har utsatt närstående för våld eller sexualbrott.

Framtagande av handlingsplanen

Under 2017 tog Länsstyrelsen i Kronobergs län fram handlingsplanen tillsammans med nätverket Kvinnofrid Kronoberg. Samtliga parter i nätverket Kvinnofrid Kronoberg har getts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i den reviderade upplagan av handlingsplanen.

Underlag som ligger till grund för revidering av handlingsplanen är Socialstyrelsen publicering av "Öppna jämförelser – våld 2020", Länsstyrelsens och Region Kronobergs "Kartläggning av kvinnofridsarbetet i åtta kommuner och inom hälso- och sjukvården i Kronobergs län 2018/2019". Länsstyrelsens "Kartläggning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor – Prioritet, insatser och infriande av lagen; Kronobergs län 2020/2021".

Hur handlingsplanen kan användas

Handlingsplanen pekar ut målsättningar för länets strategiska och operativa arbete mot mäns våld mot kvinnor. Den berör ett stort antal aktörer i länet med skilda uppdrag och förutsättningar inom verksamhetsområdet. Alla mål i handlingsplanen relaterar inte till alla aktörer – en del är mer specifika medan andra är mer generella.

Aktörer i länet uppmuntras att koppla relevanta mål från denna handlingsplan till egna handlingsplaner, och sedan konkretisera dessa i mål och aktiviteter för sina respektive verksamheter. Länsstyrelsen kan erbjuda processtöd i framtagandet av lokala handlingsplaner om det finns behov i den enskilda verksamheten.

Hur vi uppfyller handlingsplanens delmål

Länsstyrelsen i Kronobergs län bidrar till att uppfylla handlingsplanens delmål genom att

- ta fram en årlig verksamhetsplan av aktiviteter utifrån länets behov
- tillsammans med Barnahus Kronoberg, Familjefrid Kronoberg, Resurscentrum Heder, Kvinnojouren Blenda, Kvinnojouren Märta och Region Kronoberg föra kontinuerlig dialog gällande regional kompetensförsörjning
- samordna nätverksträffar och nationella kampanjer
- bistå länet med återkommande kunskap- och metodutveckling samt sprida information om aktuell forskning och evidensbaserade metoder.

Handlingsplanens delmål utifrån den nationella strategin

Ett utökat och ett verkningsfullt förebyggande arbete.

1

DELMÅL	EXEMPEL PÅ AKTIVITETER	INDIKATORER/UPPFÖLJNING
Stärkt kunskap hos aktörer i länet om våldspreventiva metoder.	Utbildning i Mentor i Våldsprevention (MVP).	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Genusperspektiv, maskulinitetsnormer och normkritik är integrerat i arbetet med barn och unga hos aktörer i länet.	Implementering av Machofabriken i skolor och föreningsliv.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern).
Främja ett fungerande systematiskt våldsförebyggande arbete.	Utbildningsinsatser om systematisk våldsprevention.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Verka för en bred samverkan mellan verksamheter i länet, inklusive idéburna organisationer.	Nätverket Kvinnofrid Kronoberg, En vecka fri från våld.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Länsstyrelsens årsrapportering (intern).

Förbättrad upptäckt av våld samt starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.

2

DELMÅL	EXEMPEL PÅ AKTIVITETER	INDIKATORER/UPPFÖLJNING
Stärkta förutsättningar hos aktörer i länet för tidig upptäckt av våld.	Utbildning i olika hot- och riksbedömningsinstrument, kompetenshöjande insatser för upptäckt av våldsutövare, kompetenshöjning gällande arbetsgivaransvaret.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Socialstyrelsens öppna jämförelser av våld i nära relationer, Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Information om stödinsatser finns tillgängligt för invånarna i länet.	Informationsfolder Kvinnofrid i Kronobergs län.	Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Stärka förutsättningarna för samverkan mellan myndigheter och andra aktörer inom länet.	Erfarenhetsutbyte, informationsöverföring, utvecklingsarbete och kompetensutveckling inom Nätverket Kvinnofrid Kronoberg.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Socialstyrelsens öppna jämförelser av våld i nära relationer, Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Verka för att alla våldsformer synliggörs och uppmärksammas av aktörer i länet.	Översikt av tillgänglig information om olika former av våldsutsatthet och utövande hos länets aktörers webbsidor.	Länsstyrelsens matris för årsredovisning till regeringen.
Främja ett stärkt skydd och stöd för barn som upplevt eller utsatts för våld.	Utbildning i barnkonventionen och om barns särskilda sårbarhet, sprida information om Resurscentrum Heder och Barnahus Kronoberg.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Socialstyrelsens öppna jämförelser av våld i nära relationer, Länsstyrelsens årsrapportering (intern).
Främja ett stärkt skydd och stöd för kvinnor, inklusive särskilt utsatta grupper, som utsatts för våld.	Utbildning i VIP-programmet (Viktig Intressant Person), sammanställa och sprida information om var våldsutsatta kan vända sig och vilka insatser som finns tillgängliga.	Länsstyrelsens årsuppföljning (extern), Socialstyrelsens öppna jämförelser av våld i nära relationer, Länsstyrelsens årsrapportering (intern).

Effektivare
brotts-
bekämpning.

3

DELMÅL	EXEMPEL PÅ AKTIVITETER	INDIKATORER/UPPFÖLJNING
Ökad kunskap hos aktörer i länet om verkningfulla återfallsförebyggande insatser för våldsutövare.	Sprida information om Familjefrid Kronoberg.	Länsstyrelsens årsuppföljning (externt), Länsstyrelsens årsrapportering (internt).
Stärka det förebyggande arbetet mot grooming, sugar-dating, köp av sexuella tjänster och människohandel.	Information från regionkoordinatorena angående arbete med prostitution och människohandel för sexuella ändamål, sprida information och följa upp användningen av webbutbildning om prostitution och människohandel.	Länsstyrelsens årsuppföljning, (externt), Länsstyrelsens årsrapportering (internt).
Stärka det förebyggande arbetet mot könsstämpning, tvångsäktenskap, barnäktenskap och brott med hedersmotiv.	Sprida information och följa upp användningen av Webb-kurs Heder, sprida nationella kampanjer om hedersrelaterat våld och förtryck.	Länsstyrelsens årsuppföljning (externt), statistikuppföljning för länet från nationella aktörer, Länsstyrelsens återrapportering med indikatorsammanställning.

Förbättrad
kunskap och
metod-
utveckling.

4

DELMÅL	EXEMPEL PÅ AKTIVITETER	INDIKATORER/UPPFÖLJNING
Verka för att befintligt regelverk (SOSFS 2014:4, det vill säga Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer) tillämpas.	Informationsinsatser om Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer och uppföljning av tillämpning av dessa, stötta implementering av Systematisk uppföljning – Våld (SUV).	Kartläggning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor (ID 2021), Socialstyrelsens öppna jämförelser av våld i nära relationer.
Verka för att aktörer i länet får kompetens om våld utifrån verksamhetens ansvar och roll.	Årlig enkätundersökning, ökad självförsörjning av baskunskaper om våld genom att utbilda kursledare i webbutbildning mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel samt våld mot barn.	Länsstyrelsens årsuppföljning (externt), statistikuppföljning för länet från nationella aktörer, Länsstyrelsens återrapportering (internt).
Ökad kunskap i länet om ny forskning och evidensbaserade metoder.	Omvärldsbevakning och informationsspridning.	Länsstyrelsens årsuppföljning (externt).

Handlingsplanens koppling till övriga jämställdhetsmål

Nedan följer exempel på hur handlingsplanen och **delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra** kan kopplas till övriga jämställdhetspolitiska delmål.

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Målet tar sikte på både samhälleliga strukturer, processer, villkor och möjligheter samt på den individuella friheten, kopplat till kön och makt. Mäns våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av ett ojämnt samhälle.

Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande

Att utöva våld i en nära relation är ytterst sett en fråga om makt, om överordning och underordning både mentalt och fysiskt, men också ekonomiskt. Det kan också innebära att begränsa en annan persons möjlighet att delta fritt i samhället och ta egna beslut både privat och som samhällsmedborgare.

Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet

Att styra över sin partners ekonomi är en maktutövning som får konsekvenser för den utsatta personens självständighet, utveckling och möjlighet att försörja sig själv och eventuella barn. Våldsutsatthet innebär sämre förutsättningar för utveckling inom yrkeslivet, en ökad risk för sjukskrivning och därmed sämre löneutveckling. Kopplingen mellan delmålen är också tydlig i kommersialiseringen och exploateringen av kvinnokroppen i medier, pornografi och reklam som syftar till att reproducera föreställningar om kvinnors underordning.

Delmål 3: Jämställd utbildning

För att män och kvinnor, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning och personlig utveckling behöver skola, utbildning, arbetsplatser, hemmiljö och det offentliga rummet vara fritt från våld och trakasserier (även sexuella) men också från osunda könsnormer, diskriminerande genuskulturer och ideal.

Delmål 4:
Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Traditionella normer om kön, är en riskfaktor för utövande av våld och kan skapa en skev arbetsfördelning när det gäller hem och omsorgsarbete, samt omsorg av släktingar och barn.

Delmål 5:
Jämställd hälsa

Våldsutsatthet i nära relation är en vanlig bakomliggande faktor till psykisk och fysisk ohälsa hos kvinnor och barn. Barn som växer upp med våld i familjen löper hög risk för negativa konsekvenser inom alla områden av sin utveckling: somatisk och psykisk hälsa, kognitiv utveckling, samt vad gäller sociala och nära relationer. Det riskerar därigenom att påverka inte bara målet om jämställd hälsa utan samtliga jämställdhetsmål.

Handlingsplanens koppling till Agenda 2030

Följande texter är exempel på de mål och delmål som har direkt koppling till jämställdhet och mäns våld mot kvinnor. Texterna är tagna direkt ur de 17 globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Mål 3 – God hälsa och välbefinnande

3.4. Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Mål 5 – Jämställdhet

5.1. Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2. Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3. Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

8.7. Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

10.3. Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

16.1. Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2. Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

16.3. Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

16.10. Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.a. Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

